

MAJANDUSAASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2023

aruandeaasta lõpp: 31.12.2023

ärinimi: EESTI TÕULOOMAKASVATAJATE ÜHISTU

registrikood: 10064515

postiaadress: Rapla maakond, Kehtna vald, Keava alevik,
Koogimäe tee 4

postisihthumber: 79005

telefon: +372 4890681

faks: +372 4890680

e-posti aadress: info@etky.ee

veebilehe aadress: <http://www.etky.ee>

Sisukord

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	6
Bilanss	6
Kasumiaruanne	7
Rahavoogude aruanne	8
Omakapitali muutuste aruanne	9
Raamatupidamise aastaaruande lisad	10
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	10
Lisa 2 Raha	12
Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed	13
Lisa 4 Nõuded ostjate vastu	14
Lisa 5 Varud	14
Lisa 6 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad	15
Lisa 7 Investeeringud tütar- ja sidusettevõtjatesse	15
Lisa 8 Sidusettevõtjate aktsiad ja osad	15
Lisa 9 Pikaajalised finantsinvesteeringud	16
Lisa 10 Materiaalsed põhivarad	17
Lisa 11 Bioloogilised varad	18
Lisa 12 Kapitalirent	19
Lisa 13 Võlad ja ettemaksed	20
Lisa 14 Võlad töövõtjatele	20
Lisa 15 Tingimuslikud kohustised ja varad	21
Lisa 16 Sihtfinantseerimine	21
Lisa 17 Osakapital	22
Lisa 18 Müügitulu	23
Lisa 19 Muud äritulud	24
Lisa 20 Kaubad, toore, materjal ja teenused	24
Lisa 21 Mitmesugused tegevuskulud	24
Lisa 22 Tööjõukulud	25
Lisa 23 Kasum (kahjum) sidusettevõtjatelt	25
Lisa 24 Intressikulud	25
Lisa 25 Intressitulud	25
Lisa 26 Seotud osapooled	25
Lisa 27 Sündmused pärast aruandekuupäeva	27
Aruande allkirjad	28
Vandeauditori aruanne	29

TEGEVUSARUANNE

Eesti Tõuloomakasvatavate Ühistu põhitegevuseks on:

- veiste tõuaretus ja kõik sellega seonduv tegevus (s.h. kaubandus ja nõustamine EMTAK 01621)
- tõuloomade ja aretuskarjade hindamine ja klassifitseerimine,
- aretusmaterjalide varumine, müük ja vahendamine (EMTAK 01421),
- seemendusteenuste osutamine ja sellealane nõustamine,
- tõuloomade näituste, konkursside ja oksjonite korraldamine,
- rahvusvaheliste loomakasvatuseprojektide ja fondide loomine ning nendes osalemine,
- põllumajandusloomade jõudluse ja põlvnemisandmete kogumine ja töötlemine,
- piima- ja lihavede jõudluskontrolli läbiviimine ja aretusväärtuse määramine,
- tõuraamatute pidamine ja tõutunnistuste väljastamine,
- tõuloomade ja aretusmaterjalide eksport ja import.

Eesti Tõuloomakasvatavate Ühistul on 3 peamist tegutsemiskohta: peakontor koos kunstliku seemendusjaamaga Raplamaal Keavas, harukontor Tartumaal Märjal ning Põllumajandusloomade kogumiskeskus Harjumaal Kaunissaares. Lisaks regionaalsed kontorid piirkondlikele aretusspetsialistidele kohalike liikmete teenendamiseks.

Äritegevuse hooajalisus või tsüklilisus puudutab ettevõtet vaid elusloomade müügi korral, kus tuleb lähtuda loomade transpordil kehtivatest loomaheaolu nõuetest. See mõjutab suvisel perioodil vähesel määral loomade ekspordimüüki. Samuti mõjutab hooajalisus sügisperioodil loomade suurema realiseerimise tõttu, suuremat panust tööjõule. Hooajalisus mõjutab ka ettevõtte söödavarumisperioodi, mis on tingitud ilmastikust ning vegetatsiooniperioodist.

Sotsiaalsed mõjud ettevõtte tegevusele on olulised, kuna ettevõtte tegevused paiknevad üle riigi erinevates maapiirkondades, pakkudes tööd kohalikele tööjõule. Samuti on ettevõtte stabiilne tööandja pikaajaliseks töösuhteks.

Keskkonnamõjudele pöörame üha suuremat tähelepanu investeerides enam keskkonna sõbralikesse tehnoloogiasse ja loomakasvatushoonetesse. Söödatootmine toimub ettevõtte asukohale lähedal asuvatest piirkondadest. Ostusöötaid ostame piirkondlikelt tootjatelt. Loomasõnnikut kasutame põldude väetamiseks ja seda anname ka biogaasi tootmisega tegelevale ettevõttele.

2023.aastal osaleti näitusel Tõuloom 2023, valiti parimad karjakasvatavad, korraldati aretuslaseid õppepäevi ja aretuskonverentse, võeti kasutusele Kanada ja Hollandi firmade paaridevaliku programmid, jätkati lihavede oksjoni ja elusvede müügieelse valikuga. Lihavede aretuses hakati hindama söödaväärindust, mis hilisemalt toetab rohepoliitika saavutatavaid eesmärke. Samuti pööratakse enam rõhku lihavaliteedi omadustele, selleks alustati lihassilma hindamist ultraheli aparadi abil.

Ettevõtte korraldas ülemaailmse punase tõu konverentsi Eestis. Osalejaid oli üheteistkümnest punast tõugu aretavast riigist.

Eesti Tõuloomakasvatavate Ühistut külastas Regionaal- ja põllumajandusminister Madis Kallas.

Meie delegatsioonid osalesid rahvusvahelistel veisetõugude kongressidel ja põllumajandusmessidel Usbekistanis, Prantsusmaal, Tšehhis, Aserbaidžaanis, Irimaal, Saksamaal ja Inglismaal. Eesmärk oli leida ka aretusmaterjalile uusi sihtturge.

Loomade klassifitseerijad käisid koolitusel Hollandis ja Soomes.

Osalesime Interreg poolt toetatud BreedExpo 2 projekti täitevkomitee koosolekutel Lätis ja Soomes.

Ühistu igapäevane tegevus on suunatud veiste tõuomaduste parandamisele. Sel eesmärgil osteti 2023.aastal spermat paljudest riikidest: Suurbritanniast, Saksamaalt, Hollandist, Taanist, Prantsusmaalt, Šveitsist, Kanadast. Eestis toodetava sperma geneetilise potentsiaali laiendamiseks osteti genoompulle Hollandist ja lihatõugu pulle Soomest. Eesti lehmade aastane piimatoodang on Euroopas jätkuvalt väga kõrge, olles mullu teisel kohal

Ühistu teine igapäevane tegevus on elusveiste müük. Tõuveiste müük oli 2023.aastal edukas. Loomi eksporditi 11 riiki Euroopasse ja Aasiasse. Tõuloomade hinnad rahvusvahelisel turul hakkasid aasta lõpul tõusma ja see tendents jätkub. Eksport Euroopa Ühenduse välistesse riikidesse sõltub importivate riikide pidevalt muutuvatest tingimustest. Kaunissaare kogumiskeskuse rajamine lõi paremad tingimused tõuloomade müügieelse karantiini teostamiseks ning muutis ettevõtte sõltumatuks teistele ettevõtetele kuuluvatest kogumiskeskustest.

2023. aastal tehti omavahendite arvelt järgmised investeeringud: soetati videojälgimisseadmestik ja loomade fikseerimispuur Keava lauta, kuumavee survepesur, silopalli haarats, lumesahk, elektrikilp. Viidi lõpule pullilauda ümberehitus Keavas, ehitati Märja kontorihoonele uus katus.

Peamised finantssuhtarvud majandusaasta kohta ja nende arvutamise meetodika.

Finantssuhtarv	Valem	2023	2022
Lühiajalise võlgnevuse kattekordaja	Käibevara / Lühiajalised kohustused	3,14	3,35
Võlakordaja	Koguvõlgnevus / Koguvahendid	0,20	0,18
Käiberentaablus %	Kasum / Müügitulu x 100%	0,5 %	1,8

Plaanid ja tegevused 2024.aastaks:

- Jätkatakse suuremas mahus tõuveistele turu leidmist kolmandatesse riikidesse (Aserbaidžaan, Usbekistan, Kasahstan, Gruusia, Türgi).
- Koostöös AS EPJ ja Piimaklaster MTÜ-ga viiakse läbi projekti „Lihaveiste karjahaldusprogrammi arendamine“.
- Koostöös Eesti Põllumajandus-Kaubanduskojaga viiakse läbi projekti „BreedExpo2“, mis aitab Eesti, Läti ja Soome põllumajandustootjatel ühiselt avardada aretusmaterjalidede ekspordi võimalusi ja luua uusi kontakte.
- Geneetilise potentsiaali suurendamiseks ostetakse genoompulle Euroopa Ühendusest ja aretusmaterjali erinevatest riikidest.

5. Osaletakse KaspiaAgro messil Aserbaidžaanis ja AgroExpo messil Usbekistanis, eesmärgiga luua otsekontakte sealsele turule elusveiste müügiks.
6. Osaletakse rahvusvahelistel erialaorganisatsioonide konverentsidel.
7. Korraldatakse seemendustehnikute täiendkoolitus ja atesteerimine.
8. Korraldatakse lihatõugu aretuspullide konkurss, kaasates Rootsi kohtunikku.
9. Arendatakse ettevõtte IT-võimekust ja kliendikesksust läbi e-poe ja kogumiskeskuse programmi loomisega.
10. Kaasajastatakse ettevõtte struktuuri ja tegevusplaani.
11. Tutvustatakse jätkuval Eesti loomakasvatajatele Kanada aretusprogrammi Semex Solution ja Hollandi CRV aretusprogrammi.
12. Plaanitakse taas osta veiste sügavkülmutatud spermat Ameerika Ühendriikidest.
13. Alustatakse Saksamaa aretusorganisatsiooni German Genetics International paaridevaliku programmi juurutamist Eestis.
14. Ühistu tegevuste paremaks kajastamiseks tehakse lepingulist koostööd avalikke suhteid korraldava ettevõttega.
15. Jätkatakse lihatõugu pullide jõudluskatse läbiviimist.
16. Plaanis on taotleda meie ettevõtte tunnustamist tootja organisatsiooniks. See aitaks tulevikus elusveiste ühisturustust edendada.

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(eurodes)

	31.12.2023	31.12.2022	Lisa nr
Varad			
Käibevarad			
Raha	81 992	183 383	2
Nõuded ja ettemaksud	2 461 357	2 732 831	3
Varud	1 917 333	1 727 888	5
Bioloogilised varad	566 300	218 550	11
Kokku käibevarad	5 026 982	4 862 652	
Põhivarad			
Investeeringud tütar- ja sidusettevõtjatesse	766 024	765 343	7
Finantsinvesteeringud	30 000	30 000	9
Nõuded ja ettemaksud	0	61 584	3
Materiaalsed põhivarad	3 478 949	3 265 306	10
Bioloogilised varad	201 000	222 000	11
Kokku põhivarad	4 475 973	4 344 233	
Kokku varad	9 502 955	9 206 885	
Kohustised ja omakapital			
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Laenukohustised	89 488	81 220	12
Võlad ja ettemaksud	1 511 276	1 369 595	13
Kokku lühiajalised kohustised	1 600 764	1 450 815	
Pikaajalised kohustised			
Laenukohustised	312 186	250 945	12
Kokku pikaajalised kohustised	312 186	250 945	
Kokku kohustised	1 912 950	1 701 760	
Omakapital			
Osakapital nimiväärtuses	61 729	61 729	
Registreerimata osakapital	3 265	3 213	
Kohustuslik reservkapital	83 106	83 106	
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	7 357 077	7 116 376	
Aruandeaasta kasum (kahjum)	84 828	240 701	
Kokku omakapital	7 590 005	7 505 125	
Kokku kohustised ja omakapital	9 502 955	9 206 885	

Kasumiaruanne

(eurodes)

	2023	2022	Lisa nr
Müügitulu	16 325 329	13 334 902	18
Muud äritulud	1 993 923	1 793 107	19
Põllumajandusliku toodangu varude jääkide muutus	-1 366	-7 872	5
Kasum (kahjum) bioloogilistelt varadelt	-344 072	-377 956	
Valmis- ja lõpetamata toodangu varude jääkide muutus	129 664	-350 000	5
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-15 535 850	-12 097 864	20
Mitmesugused tegevuskulud	-878 680	-637 011	21
Tööjõukulud	-1 292 950	-1 191 955	22
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	-288 170	-231 806	
Muud ärikulud	-12 455	-3 215	
Ärikasum (kahjum)	95 373	230 330	
Kasum (kahjum) sidusettevõtjatelt	681	10 271	23
Kasum (kahjum) finantsinvesteeringutelt	486	486	
Intressitulud	7 987	6 194	25
Intressikulud	-19 699	-6 580	24
Kasum (kahjum) enne tulumaksustamist	84 828	240 701	
Aruandeaasta kasum (kahjum)	84 828	240 701	

Rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2023	2022	Lisa nr
Rahavood äritegevusest			
Ärikasum (kahjum)	95 373	230 330	
Korrigeerimised			
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	288 170	231 806	10
Kasum (kahjum) põhivarade müügist	-17 326	-59 027	
Muud korrigeerimised	-42 017	0	
Kokku korrigeerimised	228 827	172 779	
Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	333 058	-724 370	3
Varude muutus	-189 445	-45 820	5
Äritegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus	141 681	169 422	13
Kokku rahavood äritegevusest	609 494	-197 659	
Rahavood investeerimistegevusest			
Tasutud materiaalse ja immateriaalse põhivarade soetamisel	-338 510	-78 587	10
Laekunud materiaalse ja immateriaalse põhivarade müügist	45 119	64 078	10
Tasutud bioloogiliste varade soetamisel	-688 363	-336 499	11
Laekunud bioloogiliste varade müügist	421 483	236 356	11
Laekunud intressid	7 987	6 194	25
Laekunud dividendid	486	486	
Kokku rahavood investeerimistegevusest	-551 798	-107 972	
Rahavood finantseerimistegevusest			
Kapitalirendi põhiosa tagasimaksed	-139 388	-134 556	
Makstud intressid	-19 699	-6 580	24
Kokku rahavood finantseerimistegevusest	-159 087	-141 136	
Kokku rahavood	-101 391	-446 767	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	183 383	630 150	2
Raha ja raha ekvivalentide muutus	-101 391	-446 767	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	81 992	183 383	

Omakapitali muutuste aruanne

(eurodes)

					Kokku
	Osakapital nimiväärtuses	Registreerimata osakapital	Kohustuslik reservkapital	Jaotamata kasum (kahjum)	
31.12.2021	61 729	3 213	83 106	7 116 375	7 264 423
Aruandeaasta kasum (kahjum)				240 702	240 702
31.12.2022	61 729	3 213	83 106	7 357 077	7 505 125
Aruandeaasta kasum (kahjum)				84 828	84 828
Muutused muudest omanike sisse maksetest		52			52
31.12.2023	61 729	3 265	83 106	7 441 905	7 590 005

Täiendavat infot omakapitali kohta vt. lisa 17.

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

Eesti Töuloomakasvatavate Ühistu (edaspidi Ettevõtte) 2023.aasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Eesti Finantsaruandluse Standardiga (EFS). EFS on rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele tuginev finantsaruandluse nõuete kogum, mille põhinõuded on kehtestatud raamatupidamise seadusega ning mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna poolt väljaantud juhendid.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse printsiibist välja arvatud juhtudel, mida on kirjeldatud alljärgnevat arvestuspõhimõtetes.

Eesti Töuloomakasvatavate Ühistu kasutab kasumiaruande koostamisel Eesti Vabariigi Raamatupidamise seaduse lisas 2 toodud kasumiaruande skeemi nr.1.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes.

Raha

Rahana kajastatakse bilansis ja rahavoogude aruandes kassas olevat sularaha ja pankades arveldusarvetel olevat raha. Rahavoogude aruande koostamisel on laekumised ja väljamaksed rühmitatud nende eesmärgi järgi äritegevuse, investeerimistegevuse ja finantseerimistegevuse rahavoogudeks.

Äritegevuse rahavoogude kajastamisel on kasutatud kaudset meetodit, mille puhul on äritegevuse rahavoo leidmiseks korrigeeritud ärikasumit, elimineerides mitterahaliste majandustehingute mõju, äritegevusega seotud varade ja kohustuste saldode muutused ning investeerimis- ja finantseerimistegevusega seotud kulud ja tulud.

Investeerimis- ja finantseerimistegevusest tulenevad rahavood on kajastatud otsemeetodi kohaselt.

Finantsinvesteeringud

Ettevõtte bilansis kajastatakse pikaajaliste finantsinvesteeringutena osakuid Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS - s. Osakuid kajastatakse soetusmaksumuse meetodil.

Tütar- ja sidusettevõtjate aktsiad või osad

Sidusettevõtte BioCC OÜ osad kajastatakse bilansis kapitaliosaluse meetodil.

Nõuded ja ettemaksud

Ostjate tasumata summad kajastatakse bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses, lähtuvalt tõenäoliselt laekuvatest summadest. Sealjuures hinnatakse iga kliendi laekumata arveid eraldi, arvestades taeadaolevat informatsiooni kliendi maksevõime kohta. Nõuded hinnatakse bilansis alla tõenäoliselt laekuva summani ning allahindlus kajastatakse aruandeperioodi kuludes. Aruandeperioodil laekunud, eelnevalt kuludesse kantud nõuded kajastatakse ebatõenäoliste nõuete summa korrigeerimisena ja kulu vähendusena aruandeperioodi kasumiaruandes. Lootusetud nõuded kantakse bilansist välja.

Varud

Varud (tooraine ja materjal, kaubad müügiks) võetakse arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostukuludest, tootmiskuludest ja muudest otsestest kuludest, mis on vajalikud varude viimiseks nende olemasolevasse asukohta ja seisundisse või neto realiseerimisväärtuses, sõltuvalt sellest, kumb on madalam. Varude kuludes kajastamisel ja varude bilansilise väärtuse arvutamisel kasutatakse kaalutud keskmise meetodit.

Samuti kajastatakse varudena RTJ 7 alusel põllumajanduslikku toodangut õiglases väärtuses. Valmistoodang (omatoodetud sperma) ja põllumajanduslik toodang (omatoodetud söödad) on arvele võetud õiglases väärtuses, millest on maha arvatud hinnangulised müügiikulud. Põllumajandustoodangu õiglase väärtuse määramisel lähtutakse selle määramise ajal Eesti Vabariigis sarnase kvaliteediga toodangule kehtivatest turuhindadest (omatoodetud söödad). Veiste sperma väärtuse määramisel lähtutakse arvestuslikust turuhinnast sõltuvalt sperma tootmise eripärast.

Bioloogilised varad

Bioloogilised varad kajastatakse bilansis eraldi kirjetel, kas põhivara või käibevara rühmas. Käibevarana kajastatakse sellist bioloogilist vara, mis realiseeritakse ettevõtte tavapärase äritsükli käigus. Üldjuhul kajastatakse tarbitavaid varasid käibevaradena ja tootavaid varasid põhivaradena. Tarbitavateks varadeks on müügieesmärgil hoitavad bioloogilised varad. Bioloogilise põhivara kajastatakse aruannetes põhikarja pulle ja noorpulle, bioloogilise käibevarana müügiotol loomi kogumiskeskuses.

Võttes aluseks RTJ 7 kajastatakse bioloogiline vara nii esmasel arvelevõtmisel kui ka järgnevatel bilansipäevadel nende õiglases

väärtuses, millest on maha arvatud hinnangulised müügikulutused. Õiglane väärtus on summa, mille eest on teadlike, huvitatud ja mitteseotud poolte vahelises tehingus võimalik vahetada vara või arveldada kohustist. Bioloogilise vara esmasest arvelevõtmisest ja hilisemast õiglase väärtuse muutusest tulenevaid kasumeid ja kahjumeid kajastatakse aruandeperioodi kasumiaruandes. Bioloogilise vara õiglast väärtust hindab juhatus, lähtudes eelkõige turuhindadest, arvestades sealjuures bioloogilise vara vanust ja kvaliteeti.

Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad

Materiaalseks põhivaraks loetakse ettevõtte enda majandustegevuses kasutatavaid varasid kasuliku tööeaga üle ühe aasta ja maksumusega üle 3000 euro. Materiaalsed põhivarad võetakse algselt arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja kasutuselevõttu võimaldavatest väljaminekutest. Väheolulise maksumusega varaobjektid kantakse kasutusele võtmise hetkel täielikult kulusse ja nende kohta peetakse arvestust bilansiväliselt.

Põhivara parendustega seotud kulutused lisatakse põhivara soetusmaksumusele ainult juhul, kui need vastavad materiaalse põhivara mõistele ja vara bilansis kajastamise kriteeriumile. Põhivara remondi- ja hoolduskulud, mis tehakse eesmärgiga säilitada vara esialgset taset, kajastatakse nende kulude tekkimisel aruandeperioodi kulusse.

Põhivarasid kajastatakse bilansis soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum. Ettevõtte kasutab materiaalse põhivara amortiseerumisel lineaarset meetodit. Materiaalsele põhivarale määratud amortisatsiooninormid vaadatakse üle, kui on ilmnenud asjaolusid, mis võivad oluliselt muuta põhivara kasulikkust eluiga. Hinnangute muutuste mõju kajastub aruandeperioodis ja järgnevates perioodides.

Maad ei amortiseerita.

Materiaalse põhivara bilansilise väärtuse võimalikku langust kontrollitakse juhtudel, kui mingid sündmused või asjaolude muutumine näitavad, et vara kaetav väärtus võib olla langenud alla tema bilansilise väärtuse. Kui sellised asjaolud on olemas, viib kontsern läbi vara kaetava väärtuse hindamise. Kui hinnanguline kaetav väärtus on väiksem kui bilansiline väärtus, siis hinnatakse see vara või raha genereeriva üksuse moodustavad varad alla kuni kaetava väärtuseni, milleks on kas sellest varast tulevikus saadavate rahavoogude nüüdisväärtus (ehk kasutusväärtus) või selle vara õiglase väärtus, mida on vähendatud müügikulutustega, olenevalt kumb on kõrgem. Vara õiglase väärtuse määramisel kasutatakse vajadusel kontserniväliste ekspertide abi. Allahindlus kajastatakse aruandeperioodi kuluna kasumiaruande samal real põhivara põhivara amortisatsioon ja väärtuse langus. Kui hiljem vara kaetav väärtus on tõusnud üle vara bilansilise väärtuse, siis allahindlus tühistatakse ja suurendatakse vara bilansilist väärtust, kuid mitte suurema summani, kui bilansilise väärtuseni, mis varal oleks, kui allahindlust ei oleks tehtud. vara allahindluse tühistamine kajastatakse kasumiaruandes samal real, kus kajastati ka varasem allahindlus.

Põhivarade arvelevõtmise alampiir 3000 eurot

Kasulik eluiga põhivara gruppide lõikes (aastates)

Põhivara grupi nimi	Kasulik eluiga
Ehitised	50 aastat
Rajatised	15 aastat
Masinad ja seadmed	15 aastat
Muu inventar	10 aastat

Rendid

Kapitalirendiks loetakse rendisuhet, mille puhul kõik olulised vara omandiga seotud riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Ülejäänud lepinguid käsitletakse kasutusrendina.

Kapitalirendi tingimustel renditud põhivara kajastatakse rendi jõustumise hetkel bilansis põhivarana ja kohustisena vara õiglase väärtuse summas. Rendileandjale makstavad renditasud jagunevad põhiosa tagasimakseteks ja finantskuluks. Finantskulu jaotub kogu rendiperioodile. Kasutusrendimaksud kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt kasumiaruandes kuluna.

Finantskohustised

Kõik finantskohustised (võlad tarnijatele, muud lühi- ja pikaajalised võlakohustised) võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, milleks on makstava tasu õiglase väärtus. Algne soetusmaksumus sisaldab ka kõiki soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi. Edasine kajastamine toimub korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil.

Lühiajaliste finantskohustiste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustisi kajastatakse bilansis maksmisele kuuluvas summas.

Sihtfinantseerimine

Ettevõtte on lähtunud varade sihtfinantseerimise kajastamisel netomeetodist.

Põhivarade sihtfinantseerimisel võetakse soetatud vara bilansis arvele tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud saadud vara sihtfinantseerimise summad.

Tegevuskulude sihtfinantseerimine kajastatakse tuluna siis, kui sihtfinantseerimisega seotud sisulised tingimused on täidetud. Saadud põllumajandustoetusi kajastatakse tuluna nende laekumise perioodil.

Tulud

Tulu kaupade ja teenuste müügist kajastatakse siis, kui kõik olulised omandiga seotud riskid ja hüved on läinud ostjale ning müügitulu ja tehinguga seotud kulutusi on võimalik usaldusväärselt mõõta.

Tulu teenuse müügist kajastatakse teenuse osutamise järel, või kui teenus osutatakse pikema ajaperioodi jooksul, siis lähtudes valmidusastme meetodist.

Intressitulu kajastatakse tuluna siis, kui tulu laekumine on tõenäoline ja tulu suurust on võimalik usaldusväärselt mõõta.

Pullide müügihind sõltub looma vanusest, sperma tootmisest ning geneetilisest väärtusest. Omandi üleminek loomade müügil toimub PRIA loomade registri kande alusel.

Kulud

Kuludena kajastatakse kõik jooksva aasta jooksul tehtud kulud, mis on vajalikud tulu saamiseks.

Maksustamine

Vastavalt kehtivale seadusandlusele Eestis ettevõtte kasumit ei maksustata, mistõttu ei eksisteeri ka edasilükkunud tulumaksu nõudeid ega kohustisi. Kasumi asemel maksustatakse Eestis jaotamata kasumist väljamakstavaid dividendide maksumääraga 20/80 netodividendidena väljamakstud summalt. Dividendide väljamaksmisega kaasnevat ettevõtte tulumaksu kajastatakse kasumiaruandes tulumaksukuluna samal perioodil kui dividendid välja kuulutatakse, sõltumata sellest, millise perioodi eest need on välja kuulutatud või millal need tegelikult välja makstakse.

Alates 01.01.2019 kehtima hakanud seadusele vastavalt on regulaarselt makstava dividendi tulumaksu soodusmäär*-14/86*

Seotud osapooled

Osapooled on seotud, kui ühel osapoolel on kontroll teise osapoolle üle või oluline mõju teise osapoolle äriiliste otsustele.

Eesti Tõuloomakasvatajate Ühistu käsitleb seotud osapooltena:

sidusettevõtet OÜ BioCC

tegev- ja kõrgemat juhtkonda ja nendega seotud ettevõtteid

tegev- ja kõrgemasse juhtkonda kuuluvate isikute lähisugulasi ning nendega seotud ettevõtteid.

Lisa 2 Raha

(eurodes)

	31.12.2023	31.12.2022
Sularaha kassas	1 839	1 347
Arvelduskontod	80 153	182 036
Kokku raha	81 992	183 383

Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed (eurodes)

	31.12.2023	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi		Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	
Nõuded ostjate vastu	1 518 988	1 518 988		4
Ostjatelt laekumata arved	1 583 839	1 583 839		
Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded	-64 851	-64 851		
Nõuded seotud osapoolte vastu	41 327	41 327		4,26
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	209 162	209 162		6
Muud nõuded	688 210	688 210		
Viitlaekumised	688 210	688 210		
Ettemaksed	3 329	3 329		
Tulevaste perioodide kulud	1 649	1 649		
Muud makstud ettemaksed	1 680	1 680		
Liikmemaksu nõuded	341	341		
Kokku nõuded ja ettemaksed	2 461 357	2 461 357		
	31.12.2022	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi		Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	
Nõuded ostjate vastu	1 676 720	1 676 720		4
Ostjatelt laekumata arved	1 719 840	1 719 840		
Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded	-43 120	-43 120		
Nõuded seotud osapoolte vastu	31 042	31 042		4,26
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	194 098	194 098		6
Muud nõuded	890 757	829 173	61 584	
Viitlaekumised	890 757	829 173	61 584	
Ettemaksed	1 287	1 287		
Tulevaste perioodide kulud	1 287	1 287		
Liikmemaksu nõuded	511	511		
Kokku nõuded ja ettemaksed	2 794 415	2 732 831	61 584	

Viitlaekumistena on kajastatud PRIA-lt laekumata töuaretustoetus ja Halinga OÜ saneerimiskava alusel saadaolev raha. Saneerimiskava lõppes 2023.aastal, raha laekus meie pangakontole 2024.aasta aprillikuus.

Lisa 4 Nõuded ostjate vastu

(eurodes)

	31.12.2023	31.12.2022	Lisa nr
Ostjatelt laekumata arved	1 625 166	1 750 882	
Ostjatelt laekumata nõuded	1 579 142	1 719 840	
Nõuded seotud osapoolte vastu	46 024	31 042	26
Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded	-64 851	-43 120	
Kokku nõuded ostjate vastu	1 560 315	1 707 762	3

Lisa 5 Varud

(eurodes)

	31.12.2023	31.12.2022
Tooraine ja materjal	96 657	66 351
ostusöödad	53 845	58 304
seemenduse abivahendid	39 551	5 770
lämmastik	3 261	2 277
Valmistoodang	779 664	650 000
Veisesperma	779 664	650 000
Müügiks ostetud kaubad	973 790	936 554
ostetud sperma ja embrüod	973 790	936 554
Ettemaksed varude eest		
Ettemaks varude eest		
Kütus	1 599	3 593
Põllumajanduslik toodang	65 623	71 390
Kokku varud	1 917 333	1 727 888

Valmistoodanguna arvel olevat madala aretusväärtusega spermat hinnati alla summas 51 344 eurot (2022.aastal 569 621 eurot).

Lisa 6 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad

(eurodes)

	31.12.2023		31.12.2022	
	Ettemaks	Maksuvõlg	Ettemaks	Maksuvõlg
Käibemaks	155 018		157 209	
Üksikisiku tulumaks		36 479		32 301
Erisoodustuse tulumaks	82			166
Sotsiaalmaks		62 381		56 557
Kohustuslik kogumispension		1 755		1 493
Töötuskindlustusmaksed		3 560		3 268
Muud maksude ettemaksed ja maksuvõlad		38		22
Ettemaksukonto jääk	54 062		36 889	
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad	209 162	104 213	194 098	93 807

Vaata ka lisa 3 ja 13.

Lisa 7 Investeeringud tütar- ja sidusettevõtjatesse

(eurodes)

	31.12.2023	31.12.2022	Lisa nr
Sidusettevõtjate aktsiad ja osad	766 024	765 343	8
Kokku investeeringud tütar- ja sidusettevõtjatesse	766 024	765 343	

Lisa 8 Sidusettevõtjate aktsiad ja osad

(eurodes)

Sidusettevõtjate aktsiad ja osad, üldine informatsioon: 2023					
Sidusettevõtja registrikood	Sidusettevõtja nimetus	Asukohamaa	Põhitegevusala	Osaluse määr (%)	
				31.12.2022	31.12.2023
11077336	BioCC OÜ	Eesti	teadus- ja arendustöö	22.60	22.60

Sidusettevõtjate aktsiad ja osad, detailne informatsioon			
Sidusettevõtja nimetus	31.12.2022	Kasum(kahjum) kapitaliosaluse meetodil	31.12.2023
BioCC OÜ	765 343	681	766 024
Kokku sidusettevõtjate aktsiad ja osad, eelmise perioodi lõpus	765 343	681	766 024

Lisa 9 Pikaajalised finantsinvesteeringud

(eurodes)

		Kokku
	Aktsiad ja osad	
31.12.2021	30 000	30 000
31.12.2022	30 000	30 000
		Kokku
	Aktsiad ja osad	
31.12.2022	30 000	30 000
31.12.2023	30 000	30 000

Ettevõtte omab 3 % Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli Aktsiaseltsi aktsiatest.

Lisa 10 Materiaalsed põhivarad

(eurodes)

	Maa	Ehitised				Masinad ja seadmed	Muud materiaalsed põhivarad	Lõpetamata projektid	Kokku
			Transpordivahendid	Arvutid ja arvutisüsteemid	Muud masinad ja seadmed				
31.12.2021									
Soetusmaksumus	113 266	3 586 693	607 024	28 675	1 045 881	1 681 580	215 960	0	5 597 499
Akumuleeritud kulum		-1 193 649	-468 517	-15 228	-628 087	-1 111 832	-138 342		-2 443 823
Jääkmaksumus	113 266	2 393 044	138 507	13 447	417 794	569 748	77 618	0	3 153 676
Ostud ja parendused			114 970		152 642	267 612		91 975	359 587
Amortisatsioonikulu		-96 808	-64 468	-5 735	-49 027	-119 230	-15 768		-231 806
Müügid (jääkmaksumuses)	-49		-5 643		-10 459	-16 102			-16 151
31.12.2022									
Soetusmaksumus	113 217	3 586 693	639 996	28 675	1 116 300	1 784 971	215 961	91 975	5 792 817
Akumuleeritud kulum		-1 290 457	-456 630	-20 963	-605 350	-1 082 943	-154 111	0	-2 527 511
Jääkmaksumus	113 217	2 296 236	183 366	7 712	510 950	702 028	61 850	91 975	3 265 306
Ostud ja parendused			120 477		110 639	231 116	21 406	295 464	547 986
Amortisatsioonikulu		-97 287	-77 713	-5 735	-51 754	-135 202	-16 206		-248 695
Allahindlused väärtuse languse tõttu		-39 475							-39 475
Müügid (jääkmaksumuses)			-22 958		-23 215	-46 173			-46 173
Ümberliigitamised		387 439						-387 439	0
Ümberliigitamised lõpetamata projektidest		387 439						-387 439	0
31.12.2023									
Soetusmaksumus	113 217	3 890 129	693 626	28 675	1 157 272	1 879 573	237 367	0	6 120 286
Akumuleeritud kulum		-1 343 216	-490 454	-26 698	-610 652	-1 127 804	-170 317		-2 641 337
Jääkmaksumus	113 217	2 546 913	203 172	1 977	546 620	751 769	67 050	0	3 478 949

Müüdnud materiaalsed põhivarad müügihinnas

	2023	2022
Maa		31 861
Masinad ja seadmed	45 119	53 095
Transpordivahendid	10 119	22 995
Muud masinad ja seadmed	35 000	30 100
Kokku	45 119	84 956

2023.aastal rekonstrueeriti Märja kontorihoone katus. Seoses sellega hinnati alla vana katuse soetusmaksumust 15 % ulatuses summas 61430 eurot.

2023.aastal rekonstrueeriti Keava laut nr.1. Seoses sellega hinnati alla vana lauda soetusmaksumust 60% ulatuses summas kokku 22572 eurot.

Lisa 11 Bioloogilised varad

(eurodes)

Õiglase väärtuse meetod

Käibevarad		Kokku
	Loomsed varad	
31.12.2021	258 950	258 950
Kasum (kahjum) õiglase väärtuse muutusest	-406 224	-406 224
Soetused	259 316	259 316
Müügid	-298 400	-298 400
Juurdekasvust tingitud väärtuse suurenemine	411 908	411 908
Muud muutused	-7 000	-7 000
31.12.2022	218 550	218 550
Kasum (kahjum) õiglase väärtuse muutusest	-126 371	-126 371
Soetused	550 683	550 683
Müügid	-390 400	-390 400
Juurdekasvust tingitud väärtuse suurenemine	328 638	328 638
Muud muutused	-14 800	-14 800
31.12.2023	566 300	566 300

Põhivarad	Kokku	
	Loomsed varad	
31.12.2021	204 000	204 000
Kasum (kahjum) õiglase väärtuse muutusest	-85 202	-85 202
Soetused	127 000	127 000
Müügid	-51 000	-51 000
Juurdekasvust tingitud väärtuse suurenemine	27 202	27 202
31.12.2022	222 000	222 000
Kasum (kahjum) õiglase väärtuse muutusest	-110 284	-110 284
Soetused	137 680	137 680
Müügid	-69 000	-69 000
Juurdekasvust tingitud väärtuse suurenemine	29 604	29 604
Muud muutused	-9 000	-9 000
31.12.2023	201 000	201 000

Müüdnud bioloogilised varad põhivarade müügihindades		
	2023	2022
Loomsed varad	44 979	14 329
Kokku	44 979	14 329

Ettevõtte lautades oli seisuga 31.12.2023 hoiul teiste ettevõtete loomi: Keava pullilaudas 61 looma (31.12.2022: 30 looma) ja Kaunissaare kogumiskeskuse laudas 2 looma (31.12.2022: 148 looma).

Bioloogiliste varade hindamisel on kasutatud varasemaid praktikaid. Hindamisel on arvestatud loomade vanuselist koosseisu, nende geneetilist potentsiaali ja puhtatõulisuse näitajaid, samuti turunõudlust ja hetkel kehtivaid ostu-müügi hindasid.

Lisa 12 Kapitalirent

(eurodes)

Aruandekohustuslane kui rentnik

	31.12.2023	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi		Intressimäär	Lõpptähtaeg
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul		
Autod ja traktorid	401 674	89 488	312 186	kuni 6 kuu euribor + 1,14 kuni 2,49	2024 kuni 2028
Kapitalirendikohustised kokku	401 674	89 488	312 186		

	31.12.2022	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi		Intressimäär	Lõpptähtaeg
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul		
Autod ja traktorid	332 165	81 220	250 945	kuni 6 kuu euribor + 1,14 kuni 2,49	2023 kuni 2027
Kapitalirendikohustised kokku	332 165	81 220	250 945		

Renditud varade bilansiline jääkmaksumus		
	31.12.2023	31.12.2022
Masinad ja seadmed	475 617	445 550
Kokku	475 617	445 550

Lisa 13 Võlad ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2023	12 kuu jooksul	Lisa nr
Võlad tarnijatele	1 125 944	1 125 944	
Võlad töövõtjatele	90 078	90 078	14
Võlad seotud osapooltele	83 133	83 133	26
Maksuvõlad	104 213	104 213	6
Saadud ettemaksed	107 908	107 908	
Tulevaste perioodide tulud	107 908	107 908	
Kokku võlad ja ettemaksed	1 511 276	1 511 276	

	31.12.2022	12 kuu jooksul	Lisa nr
Võlad tarnijatele	1 156 428	1 156 428	
Võlad töövõtjatele	76 314	76 314	14
Võlad seotud osapooltele	42 901	42 901	26
Maksuvõlad	93 807	93 807	6
Saadud ettemaksed	145	145	
Tulevaste perioodide tulud	145	145	
Kokku võlad ja ettemaksed	1 369 595	1 369 595	

Lisa 14 Võlad töövõtjatele

(eurodes)

	31.12.2023	31.12.2022	Lisa nr
Töötasude kohustis	59 416	46 434	
Puhkusetasude kohustis	30 662	29 880	
Kokku võlad töövõtjatele	90 078	76 314	13

Lisa 15 Tingimuslikud kohustised ja varad (eurodes)

	31.12.2023	31.12.2022
Tingimuslikud kohustised		
Võimalikud dividendid	25 448	72 210
Tulumaksukohustus võimalikelt dividendidelt	6 362	18 052
Kokku tingimuslikud kohustised	31 810	90 262

Vastavalt põhikirjale võib aruandeaasta puhaskasumist jaotatav kasumiosa määr olla kuni 30 %.

Maksuhalduril on õigus kontrollida grupi ettevõtete maksuarvestust kuni 5 aasta jooksul alates maksudeklaratsioonide esitamise tähtajast ning vigade tuvastamisel määrata täiendav maksusumma, intressid ning trahv. Juhtkonna hinnangul ei ole teada asjaolusid, mis viiksid oluliste maksusummade määramisele võimaliku maksurevisjoni käigus.

Lisa 16 Sihtfinantseerimine (eurodes)

	31.12.2021	Laekunud	Kajastatud kasumiaruandes	31.12.2022	Lisa nr
	Nõuded			Nõuded	
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks					
Tõuaretustoetus	782 269	1 599 048	1 627 311	810 532	
PRIA koostööprojektid	51 922	86 988	35 066	0	
Toetused		35 178	35 178		
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	834 191	1 721 214	1 697 555	810 532	19
Kokku sihtfinantseerimine	834 191	1 721 214	1 697 555	810 532	
	31.12.2022	Laekunud	Kajastatud kasumiaruandes	31.12.2023	Lisa nr
	Nõuded			Nõuded	
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks					
Tõuaretustoetus	810 532	2 011 467	1 631 806	430 871	
PRIA koostööprojektid	0	73 439	124 019	50 580	
Toetused		32 371	32 371		
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	810 532	2 117 277	1 788 196	481 451	19
Kokku sihtfinantseerimine	810 532	2 117 277	1 788 196	481 451	

Lisa 17 Osakapital

(eurodes)

	31.12.2023	31.12.2022
Osakapital	61 729	61 729

Lisa 18 Müügitulu

(eurodes)

	2023	2022
Müügitulu geograafiliste piirkondade lõikes		
Müük Euroopa Liidu riikidele		
Eesti	2 721 856	3 812 807
Läti	621 359	358 966
Leedu	13 261	26 567
Poola	3 189 728	2 202 473
Holland	2 675 416	56 678
Saksamaa	8 890	73 227
Malta	291 084	239 476
Soome	800	570
Horvaatia	0	105 939
Bulgaaria	63 203	0
Austria	266 000	5 931
Taani	14 955	0
Rootsi	1 300	0
Müük Euroopa Liidu riikidele, kokku	9 867 852	6 882 634
Müük väljapoole Euroopa Liidu riike		
Türgi	664 912	56 354
Venemaa	0	517 240
Usbekistan	2 904 025	1 182 701
Gruusia	761 730	817 900
Kasahstan	0	392 567
Aserbaidžaan	2 115 300	3 485 506
Austraalia	9 960	0
Norra	1 550	0
Müük väljapoole Euroopa Liidu riike, kokku	6 457 477	6 452 268
Kokku müügitulu	16 325 329	13 334 902
Müügitulu tegevusalade lõikes		
Veiste sperma müük	2 032 310	1 957 234
Loomade müük	13 809 711	10 974 730
Seemendusteenuste ja materjalide müük	111 431	101 874
Tõuaretusalaste teenuste müük	136 489	121 791
Maa müük	0	8 793
Muude teenuste müük	235 388	170 480
Kokku müügitulu	16 325 329	13 334 902

Lisa 19 Muud äritulud

(eurodes)

	2023	2022	Lisa nr
Kasum materiaalsete põhivarade müügist	19 868	59 027	
Tulu sihtfinantseerimisest	1 788 196	1 697 555	16
Liikmemaksud	29 298	29 291	
Kindlustushüvitised	8 845	5 721	
Lootusetu võla laekumine	140 728	0	
Muud	6 988	1 513	
Kokku muud äritulud	1 993 923	1 793 107	

Lisa 20 Kaubad, toore, materjal ja teenused

(eurodes)

	2023	2022	Lisa nr
Tooraine ja materjal	1 627 436	863 209	
Varude allahindlus ja mahakandmine	60 344	569 621	5
Müügi eesmärgil ostetud kaubad	11 322 351	8 026 348	
Müügi eesmärgil ostetud teenused	2 525 719	2 638 686	
Kokku kaubad, toore, materjal ja teenused	15 535 850	12 097 864	

Lisa 21 Mitmesugused tegevuskulud

(eurodes)

	2023	2022
Maarent	1 688	2 939
Üür ja rent	28 074	20 793
Energia	213 865	209 407
Elektrienergia	78 597	74 376
Soojusenergia	40 945	40 958
Kütus	94 323	94 073
Mitmesugused bürookulud	37 778	34 203
Lähetuskulud	75 395	79 969
Koolituskulud	28 391	22 233
Riiklikud ja kohalikud maksud	1 612	1 420
Kulu ebatõenäoliselt laekuvatest nõuetest	22 176	38 191
Kindlustusmaksed	19 709	32 907
Jooksev remont	167 988	178 137
Mitmesugused teenused	136 175	0
Esinduskulud	145 829	16 812
Kokku mitmesugused tegevuskulud	878 680	637 011

Lisa 22 Tööjõukulud

(eurodes)

	2023	2022
Palgakulu	970 914	883 044
Sotsiaalmaksud	316 039	298 104
Erisoodustuse maksud	5 997	10 807
Kokku tööjõukulud	1 292 950	1 191 955
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	39	41
Keskmine töötajate arv töötamise liikide kaupa:		
Töölepingu alusel töötav isik	42	43

Lisa 23 Kasum (kahjum) sidusettevõtjatelt

(eurodes)

	2023	2022	Lisa nr
Finantstulud ja -kulud sidusettevõtjate aktsiatelt ja osadelt	681	10 271	
Kasum kapitaliosaluse meetodil	681	10 271	8
Kokku kasum (kahjum) sidusettevõtjatelt	681	10 271	

Lisa 24 Intressikulud

(eurodes)

	2023	2022
Intressikulu kapitalirendilt	19 699	6 580
Kokku intressikulud	19 699	6 580

Lisa 25 Intressitulud

(eurodes)

	2023	2022
Intressitulu hoiustelt	3 249	67
Muud intressitulud	4 738	6 127
Kokku intressitulud	7 987	6 194

Lisa 26 Seotud osapooled

(eurodes)

Saldod seotud osapooltega rühmade lõikes

LÜHIAJALISED	31.12.2023	31.12.2022
Nõuded ja ettemaksud		

Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	0	367
Olulise osalusega juriidilisest isikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	45 701	30 452
Tegev- ja kõrgema juhtkonna ning olulise osalusega eraisikust omanike lähedased pereliikmed ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	323	223
Kokku nõuded ja ettemaksed	46 024	31 042
Võlad ja ettemaksed		
Sidusettevõtjad	2 400	1 200
Olulise osalusega juriidilisest isikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	80 733	41 701
Kokku võlad ja ettemaksed	83 133	42 901

MÜÜDUD	2023		2022	
	Kaubad	Teenused	Kaubad	Teenused
Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	1 626		2 241	
Olulise osalusega juriidilisest isikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	403 878		277 465	
Tegev- ja kõrgema juhtkonna ning olulise osalusega eraisikust omanike lähedased pereliikmed ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	667		721	
Kokku müüdnud	406 171		280 427	

OSTETUD	2023		2022	
	Kaubad	Teenused	Kaubad	Teenused
Sidusettevõtjad	0	53 000	0	12 000
Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	5 569		11 009	
Olulise osalusega juriidilisest isikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	1 929 292		1 035 589	
Tegev- ja kõrgema juhtkonna ning olulise osalusega eraisikust omanike lähedased pereliikmed ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	5 435		1 489	
Kokku ostetud	1 940 296	53 000	1 048 087	12 000

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused		
---	--	--

	2023	2022
Arvestatud tasu	122 333	114 902

Lisa 27 Sündmused pärast aruandekuupäeva

2023.aastal lõppes Halinga OÜ saneerimiskava. Seoses sellega laekus meile 2024.aastal raha summas 140728 eurot. Kuna see summa oli 2015.aastal meie ettevõtte raamatupidamises kantud lootusetuks võlaks, siis nüüd on see kajastatud kasumiaruandes muu ärituluna.

Ettevõtte tegevust oluliselt mõjutavaid sündmusi ei ole toimunud, tegevuse jätkuvus ei ole ohus.